

5. Офіційний веб-сайт Європейської Комісії <http://www.europa.eu>

6. Урядовий портал органів виконавчої влади України
<http://www.kmu.gov.ua/control/>

7. Урядовий портал державного комітету статистики України
<http://ukrstat.gov.ua/>

Summary

The modern features of production ecologically of clean fuel are analyzed in the article. The role of alternative energy is grounded in national economic space. The problems of organization of production are considered on Ukraine ecologically clean fuel. The prospects of adaptation of agrarian production are studied to the requirements of innovative economy. Potential possibilities of domestic market of biological fuel are investigational. The role of public organs is considered in market of biological fuel creation. The role of domestic agricultural production is analyzed for market of biological fuel creation. Experience of agricultural enterprises of the Winnitca area is considered on the production of alternative types of fuel. Directions production activity of agricultural enterprises are studied at the production of biological fuel. Offered to recommendation on organization of production ecologically of clean fuel on Ukraine. Efficiency of the offered measures is appraised for domestic economic space.

Keywords: biological fuel, agrarian sector, alternative energy, agricultural enterprises.

УДК 631.155.2: 658.8

Горбань Т.С.
аспірант кафедри економічної теорії,
Таврійський ДАТУ

ДЕМОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Анотація. Стаття присвячена розгляданню демографічного аспекту зростання національної економіки.

Ключові слова: економіка України, чисельність населення, валовий внутрішній продукт, трудові ресурси.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації та інтеграції економічного простору особливе значення набуває якість трудових ресурсів. Зростання чисельності населення призводить до підвищення трудового потенціалу нації, що є передумовою економічного зростання. Для економіки України першочерговою демографічною проблемою є оновлення та приріст економічно активного населення. Одним з головних чинників підвищення народжуваності є

розвинута економіка держави. Отже, стає зрозумілим замкнуте коло цього питання.

Актуальність демографічного аспекту росту валового внутрішнього продукту полягає у щільному взаємозв'язку кількості населення країни та обсягом валового продукту, що є детермінантами валового внутрішнього продукту на душу населення, який є індикатором багатства та розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень. Питаннями вивчення демографічної кризи займалися такі вчені, як: Курило І.О, Макарова О.В. [1], Яроцький В.І., Немець Л.М., Хромов М.І. та інші. Проблеми демографічної статистики зазначали Пальян А.З., Підгорний А.Г., Стеценко С.Г. тощо. Визнаючи важливість та велику значимість існуючих досліджень, необхідно зауважити, що питання впливу демографічної кризи саме на зростання національної економіки є недостатньо вивченими та залишаються відкритими для дослідження.

Метою статті є виявлення проблематики демографічної кризи України з точки зору її впливовості на зростання обсягів валового внутрішнього продукту при врахуванні складених тенденцій сучасності з поглядом на перспективу.

Виклад основного матеріалу. Нестале зростання національного виробництва відбувається на тлі перманентної демографічної кризи: постійне скорочення чисельності населення України з практично стабільними темпами спаду (рис.1) при якому арифметично валовий продукт збільшується на одну особу. Але економіка України свідчить про інші результати.

Динаміка номінального ВВП в розрахунку на душу населення має хвильову динаміку за період 2001-2011 років: періоди піднесення економіки чергуються з періодами спаду. Лінійна функція росту фізичного обсягу є негативною: обсяги національного продукту на одну особу 2001 року були більші на 5,6 відсоткових пункти рівня 2011 року.

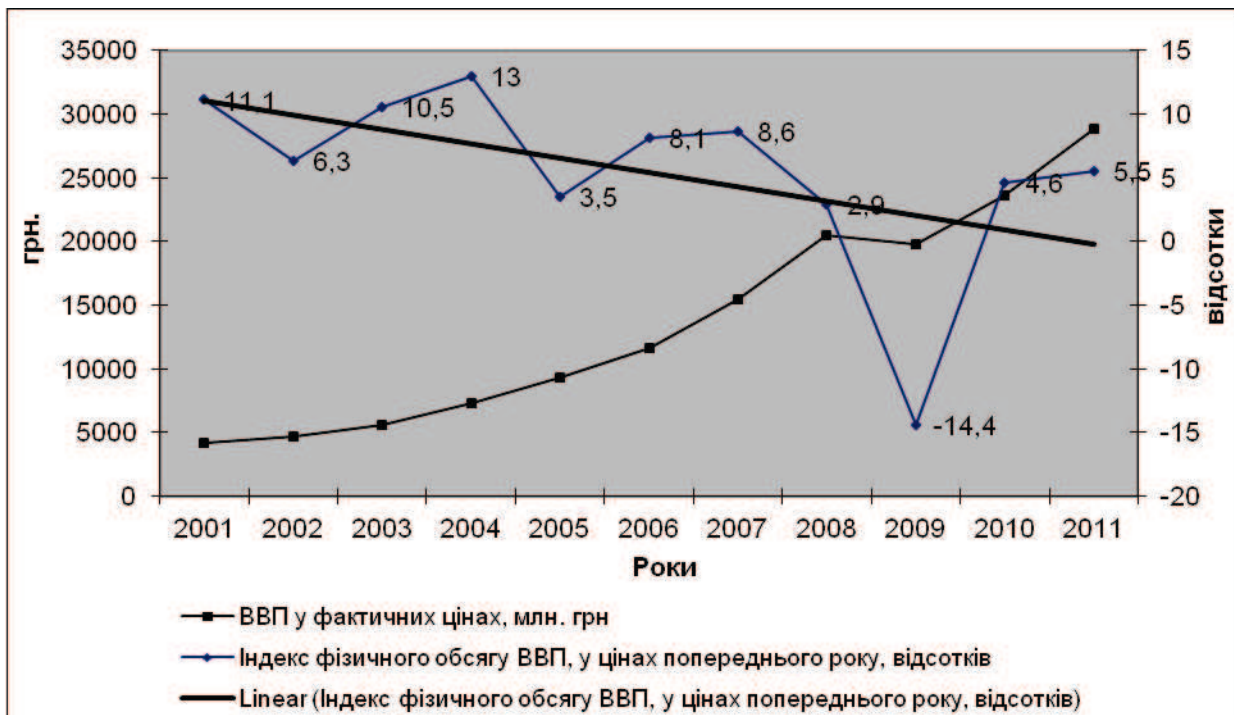

Рис. 1 – Динаміка ВВП на одну особу за 2001-2011 роки

Українська економіка одночасно з відсутністю якісного зростання, помітно відстає і кількісно, при врахуванні динаміки валового продукту на душу населення у порівнянні з економіками країн-сусідів та, особливо, країнами-лідерами (табл. 1).

Міжнародні співставлення свідчать, що Україна, хоч і має більший номінальний ВВП, ніж Словаччина та Угорщина, але демонструє найменший показник ВВП в розрахунку на одну особу серед представлених країн у разі (табл. 1).

Логічною є залежність показника ВВП на одну особу від чисельності населення країни. Кількість населення є важливим макроекономічним показником, який є індикатором економічно-соціального розвитку держави та основою формування трудового потенціалу. Населення – це основний виробник національного продукту та основний його споживач. Чисельність населення детермінує об'єм внутрішнього ринку, що є одним з головних факторів зростання національної економіки.

Таблиця 1

Міжнародні зіставлення макроекономічних показників за 2011 рік

Країни	ВВП, млрд. дол. США	ВВП в розрахунку на одну особу, дол. США	Коефіцієнт природного приросту населення
Україна	165	3651	-3,5
Країни-сусіди:			
Румунія	190	8864	-2,2
Польща	514	13421	-0,2
Угорщина	139	13947	-3,1
Словаччина	96	17544	0,9
Країни-лідери:			
Китай	7204	5440	5,3
Іспанія	1478	31816	1,9
Ізраїль	243	32134	13,7
Франція	2776	42649	3,5
США	14991	47882	5,3

Джерело: [3,5]

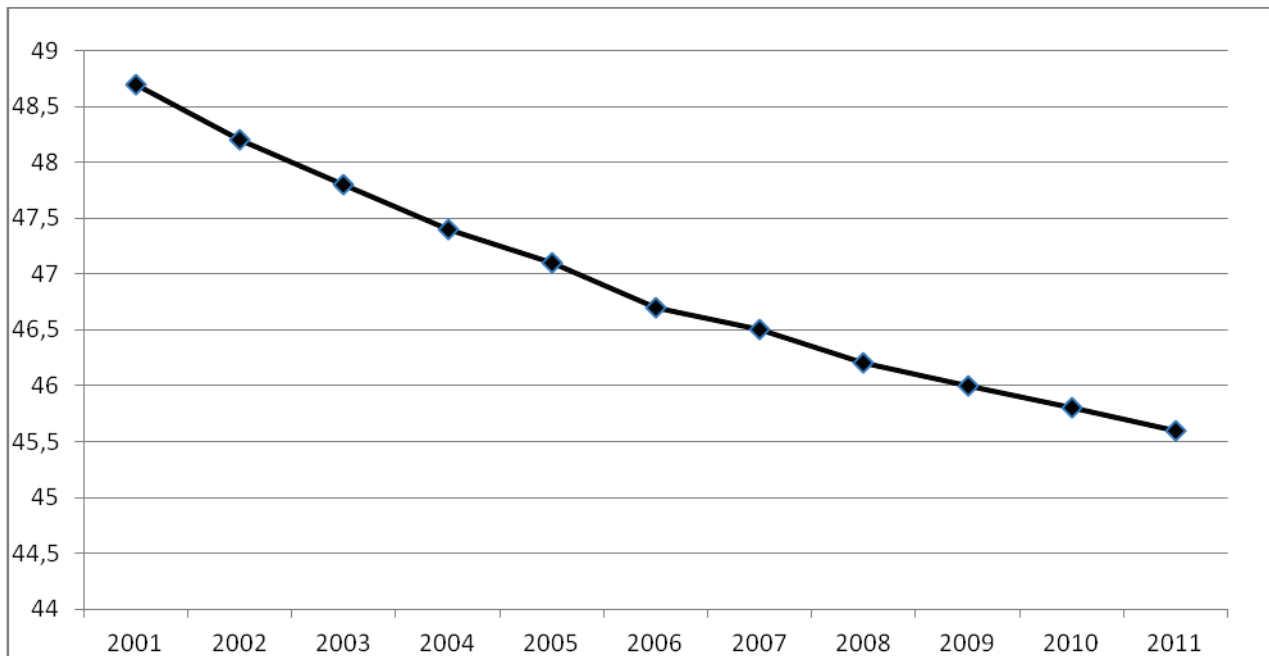

Рис. 2 – Чисельність населення України, млн.

На розвиток економіки суспільства істотно впливає якісна структура населення, яка дозволяє дослідити теперішній стан й на основі попередньої динаміки передбачити майбутній розвиток внутрішнього ринку України.

При щорічному скороченні чисельності населення не відбувається стабільного реального приросту валового продукту на душу населення. Це явище опосередковано вказує на науково-технологічну нерозвиненість виробництва, низький рівень продуктивності праці, не конкурентоздатність національного продукту, що кількісно та якісно віддаляє українську економіку від високого рівня можливостей економік іншого світу. Для підвищення рівня економічного зростання Україні необхідно максимально інтенсивно використовувати виробничі потужності, нарощувати науковий потенціал нації, всебічно сприяти нарощуванню людського капіталу для росту продуктивності праці, що забезпечить приріст продукту.

Дослідження вказують, що найгострішою демографічною проблемою для України є зростаюче постаріння населення. Слід зазначити, що ця проблема характерна не лише для нашої держави.

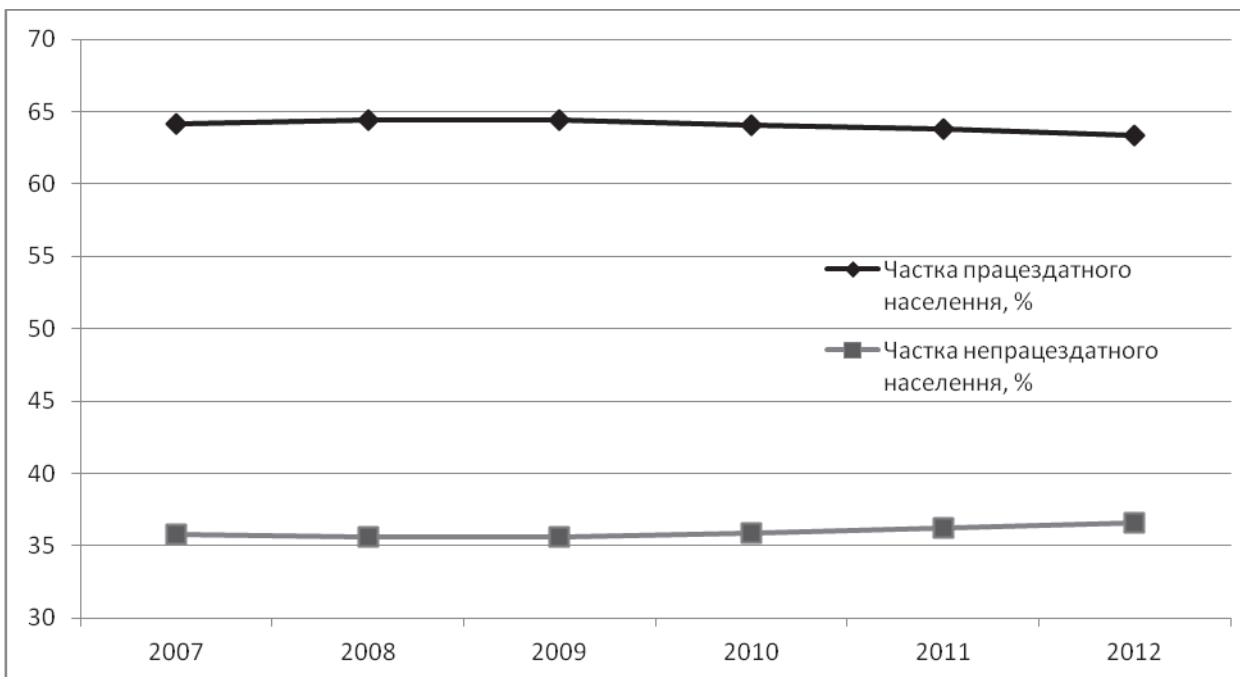

Рис. 3– Якісна структура населення України, %

Частка українського населення 65 років і старших на 1.01.2012 року становила 15,2 % з прогнозованою тенденцією до її подальшого підвищення. За національною шкалою ООН старим населення вважається тоді, коли частка населення у зазначеному вище віці становить більше 7%. Тому населення України оцінюється як дуже старе. При цьому характерною особливістю сучасної вікової структури населення України є те, що піраміда постаріння населення за рахунок високої смертності дорослого населення зростає лише «знизу» внаслідок зниження народжуваності, на відміну від країн Заходу, де відбувається старіння «зверху» в результаті зниження смертності.

Питома вага осіб молодшого віку незначна, поряд з цим спостерігається відносно висока чисельність груп населення у середньому віці. В майбутньому відносно висока чисельність населення середнього віку буде поступово рухатись до верхівки піраміди, що призведе до зростання питомої ваги осіб старших вікових груп у загальній чисельності громадян.

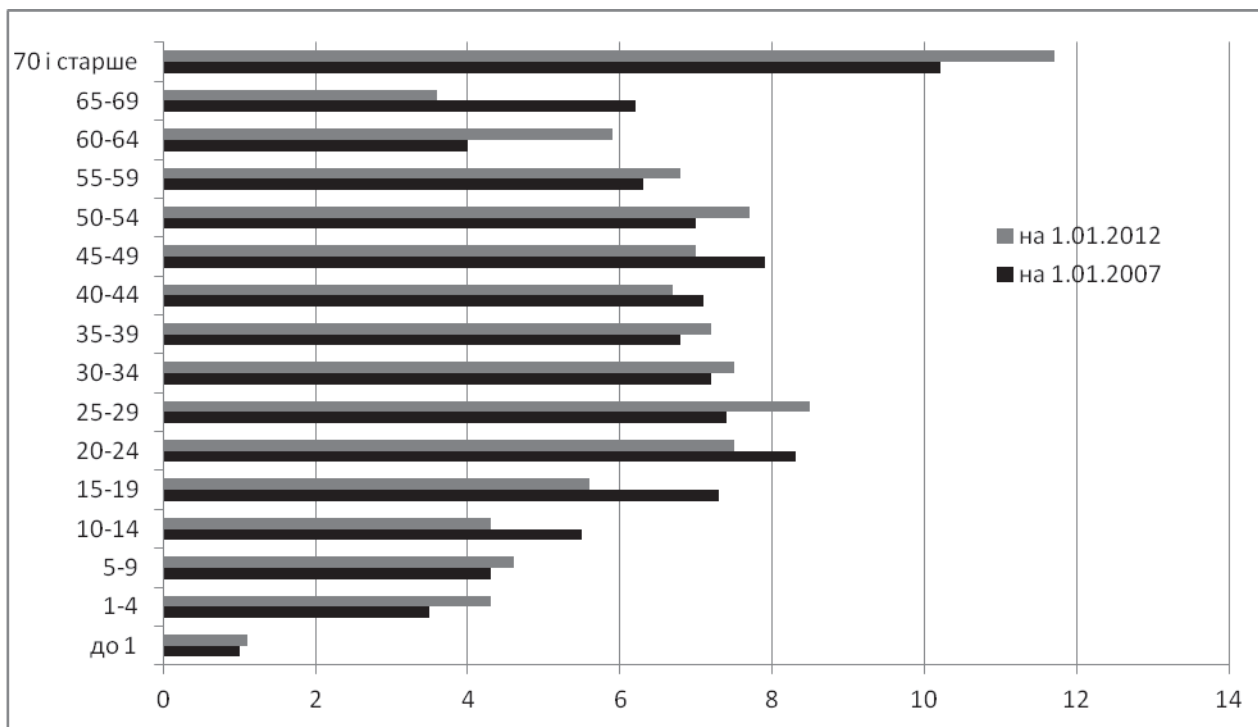

Рис. 4 – Динаміка постійного населення за віковими групами, %

Постаріння нації відбувається за рахунок зменшення частки осіб у віці від 5 до 24 років (рис. 5), що веде до зростання демографічного навантаження на людей працездатного віку.

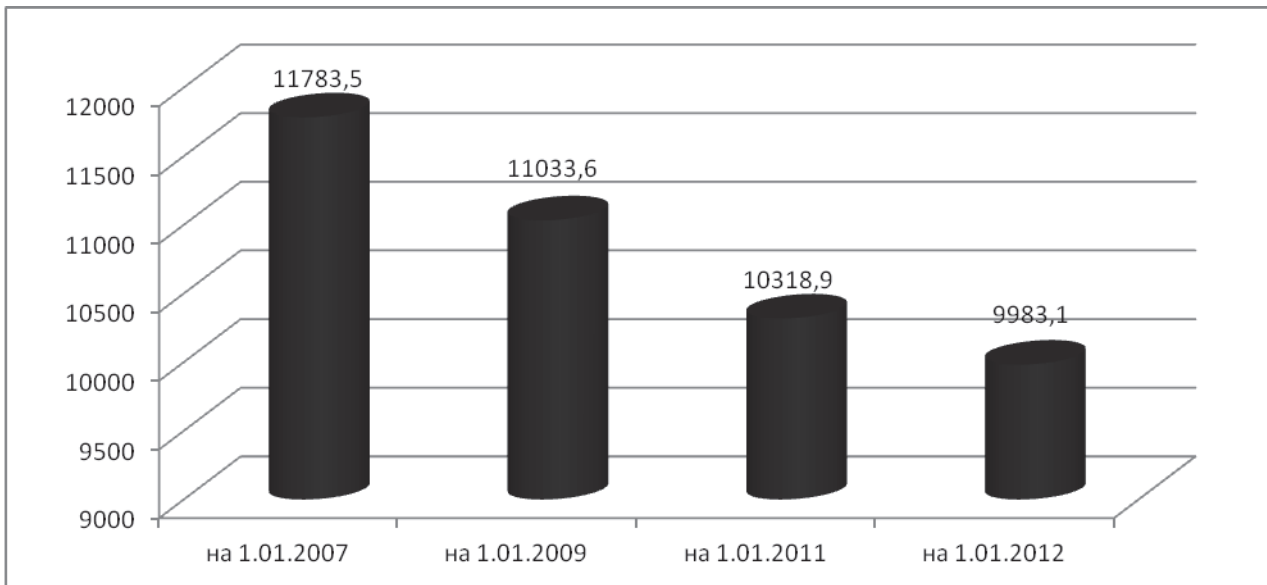

Рис. 5 – Постійне населення України у віці до 25 років, тис. осіб

Україну очікує поглиблення процесу старіння населення на середньо- і довгострокову перспективу – саме поточне сторіччя буде періодом триваючого старіння її населення. Як показують розрахунки, виконані за оновленою версією комплексного демографічного прогнозу України на період до 2050 р. (перегляду 2010 р.), найвищі темпи зростання частки літніх контингентів населення очікуються в 2015-2020 та у першій половині 2040-х років, а найбільш високі рівні постаріння будуть досягнуті у 2050-х роках [2].

Висновки. Аналіз національної економіки з аспекту демографічної кризи України дозволив виявити, що прогнозована депопуляція буде мати низку наслідків для вітчизняної економіки, серед яких: скорочення чисельності населення, а відтак і частки економічно-активного населення; збільшення демоекономічного і, відповідно, податкового навантаження на працездатне населення. Це є прямим показником неможливості розширення внутрішнього ринку України у перспективі, і, відповідно, сукупного попиту населення, що є першочерговим чинником гальмування зростання економіки.

Література.

1. Курило І.О. Україна: через десять років після Мадриду [монографія] // І.О. Курило, О.В. Макарова, К.В. Настоящая та ін. // К., 2012. – 132 с.
2. Комплексний демографічний прогноз України на період до 2050 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.idss.org.ua/popforecast2010.xls>.
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.org>.
4. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/>
5. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua>;

Аннотація. Стаття посвячена розгляду демографічного аспекта росту національної економіки.

Ключевые слова: економіка України, численність населення, валовий внутрішній продукт, трудові ресурси.

Summary.

The article is devoted to the demographic trends of the population of Ukraine.

Statement of the problem: *The economy of Ukraine is the primary issue demographic renewal and growth of the economically active population, which is a prerequisite for economic growth. We found that the unsteady growth of national production comes amid permanent demographic crisis.*

Results of research: *Ukrainian economy along with the lack of quality growth, far behind and quantitatively, taking into account the dynamics of GDP per capita in comparison with other economies. With annual population decline is not stable real growth of gross domestic product per capita. Studies have indicated that acute demographic problem for Ukraine is the growing aging population. The share of persons younger minor, along with this there is a relatively high number of populations in middle age. Aging nation at the expense of reducing the proportion of people aged 5 to 24 years. In the future, the relatively high average age of the population will gradually move to the top of the pyramid, leading to an increase in the proportion of elderly in the total number of citizens.*

Conclusions: *Forecasted depopulation will have a number of consequences for the national economy, including: population decline, and therefore the share of economically active population, increasing demo-economic and, consequently, the tax burden on the working population. This is a direct indicator of inability to expand domestic market of Ukraine in the future, and therefore aggregate demand, which is the primary factor in the slowdown of economic growth.*

Keyword: *economic of Ukraine, population, gross domestic product, workforce.*